

КАФЕДРА ХУДОЖНЬОГО МОДЕЛЮВАННЯ КОСТЮМА

(до 90-ої річниці Київського національного університету
технологій та дизайну)

Одним з найбільш важливих завдань в розвитку творчого потенціалу України є підготовка креативних фахівців, здатних формувати художню культуру та естетику смаків населення. Виконання цього завдання забезпечує підвищення естетичної якості та конкурентоздатності вітчизняної продукції, її відповідності перспективним тенденціям моди та високому рівню дизайнерської розробки проектів. Високий рівень фахової підготовки дизайнерів вимагає постійного вдосконалення навчальних планів та освітніх програм, які повинні відповідати світовому рівню підготовки спеціалістів творчого спрямування. Освітня діяльність в цьому напрямку повинна бути спрямована на виховання здібних, талановитих, креативних фахівців здатних самостійно працювати в динамічних, нестандартних ситуаціях сьогодення.

Сучасне бачення завдань освіти творчого спрямування потребує створення системи фахової підготовки, яка б охоплювала аспекти різних напрямків художньої та проектної культури. В Київському національному університеті технологій та дизайну існує розвинена структура технологічних, мистецьких, культурологічних, навчально-наукових підрозділів, які проводять вагомую роботу з підготовки студентів в різних сферах дизайну одягу: художнього моделювання костюма, дизайну взуття, ювелірних виробів, стилю, іміджу та видовищного костюма, дизайну брендової продукції. Ведеться активна творча та методична робота по відкриттю нових напрямків підготовки, що базуються на творчому доробку фахівців факультету дизайну та сучасних тенденціях фешн-дизайну.

Колектив кафедри художнього моделювання костюма, 1987 р.:

Перший ряд (зліва направо): лаб. О.Г. Латишева, доц. Л.М. Латишева, проф. Т.В. Ніколаєва, доц. В.М. Мудра, доц. Р.М. Халлієва, проф. О.С. Мамчич, доц. Л.О. Борисова. **Другий ряд** (зліва направо): доц. А.Г. Шаповал, зав. лаб. В.М. Микало, проф. Є.П. Гула, доц. М.В. Дорохіна

Історія підготовки перших спеціалістів в галузі дизайну розпочинається з 1987 року, коли в Київському технологічному інституті легкої промисловості (КНУТД), було відкрито підготовку фахівців творчого спрямування в напрямку «Художнє моделювання виробів легкої промисловості». Перший прийом на цю спеціальність був проведений у вересні 1987 року, по факультету технологій легкої промисловості (декан, доц. Л.А. Бакан), кафедрою конструювання швейних виробів (зав. кафедри, доц. Н.Д. Кузнецова). До складу перших викладачів, що були залучені до підготовки фахівців з художнього моделювання костюма увійшли високопрофесійні спеціалісти та творчі діячі: проф. Є.П. Гула, доц. В.М. Мудра, (відомі митці, члени Національної Спілки художників України), доц. Р.М. Халієва (мистецтвознавець); доц. Л.М. Латишева, проф. Т.В. Ніколаєва (дизайнери, члени Спілки дизайнерів України); а також відомі художники-модельєри: Н.М. Шехіреєва, О.В. Корешков, О.С. Мамчич, М.В. Дорохіна, Л.О. Борисова та інші.

Викладачами були відпрацьовані творчоорієнтовані методики викладання принципово нових для технологічного навчального закладу дисциплін, забезпечено матеріальну-технічну базу майбутньої кафедри. Серед перших студентів нової творчої спеціальності були відомі на сьогоднішній день видатні дизайнери – модельєри: Т. Земскова, О. Ворожбит, А. Лисиця, Р. Тажеддінова, О. Садова, К. Володін та інші. Перший випуск спеціалістів художників-модельєрів відбувся у 1992 році.

В 1992 році кафедра художнього моделювання костюма, була відокремлена в складі факультету технологій легкої промисловості. З 1992 по 1993 рік в.о. завідувача кафедри була призначена доц. О.С. Мамчич, а в 1994 році завідувачем кафедри художнього моделювання костюма було обрано професора Т.В. Ніколаєву, яка

очолює кафедру до теперішнього часу. До нового складу кафедри додалися професійні художники, графіки та модельєри, які працюють на кафедрі до цього часу: доценти А.Г. Шаповал, В.С. Смаженко, І.В. Давиденко, Г.В. Кокоріна, Н.І. Кудрявцева (всі є членами творчих Спілок художників та дизайнерів України).

Потреба в розширенні обсягу та напрямків підготовки фахівців з дизайну та художнього моделювання в різних сферах товарного виробництва зумовила подальший творчий ріст кафедри. В цей період працюючі в промисловості фахівці не мали достатньої орієнтації на створення перспективних колекцій одягу з урахуванням світових тенденцій моди та умов конкурентоспроможності, що потребувало розширення освітньої діяльності в цій галузі. До складу кафедри увійшли її випускники, що успішно працюють в творчій галузі: проф. Н.В. Чупріна, проф. О.В. Колосніченко, доц. Т.І. Ніколаєва, доц. А.І. Баранова, доц. І.Л. Гайова, доц. В.С. Батрак.

Кафедрою художнього моделювання костюма було розроблено оновлений перелік спеціалізацій та нові навчальні плани, відмінною особливістю яких була їх орієнтація на креативний характер діяльності спеціаліста. Навчальні програми передбачали посилення художньої підготовки, отримання знань в галузях мистецтвознавства, проектної графіки, арт-дизайну, конструювання та сучасних технологій. Особливості підготовки фахівців з урахуванням розвитку світового дизайну визначились в розробці цікавих та актуальних авторських курсів та дисциплін. Досвід підготовки фахівців, створення нових та вдосконалення традиційних курсів, підготовка навчальних посібників з урахуванням поглибленого аналізу всього досвіду надали можливість закласти основи школи дизайну одягу на Україні, саме в КНУТД.

Перший захист дипломних робіт студентів приймають: доц. А.Г. Шаповал, доц. Л.М. Латишева, зав. каф. ХМК, проф. Т.В. Ніколаєва, доц. В.М. Мудра, проф. О.С. Мамчич, 1992 р.

Завідувачка кафедри ХМК, професор Т.В. Ніколаєва у робочому кабінеті, 1994 р.

Колектив кафедри художнього моделювання костюма, 2020 р.:

Перший ряд (зліва направо): доц. Т.І. Ніколаєва, проф. Н.В. Чупріна, зав. каф. ХМК, проф. Т.В. Ніколаєва, проф. Т.Ф. Кротова, проф. О.В. Колосніченко. **Другий ряд** (зліва направо): доц. В.С. Батрак, ст. викл. О.Ю. Михайлюк, доц. А.Г. Шаповал, доц. І.Л. Гайова, доц. А.І. Баранова. **Третій ряд** (зліва направо): доц. В.С. Смаженко, доц. Г.В. Кокоріна, доц. І.В. Давиденко, доц. Н.І. Кудрявцева, доц. Т.А. Пашковська. **Четвертий ряд** (зліва направо): ст. лаб. О.В. Процько, зав. лаб. В.М. Микало, майст. виробн. навч. К.П. Володін, пров. фак. Е.А. Іскендерова, ст. лаб. Н.Є. Ніколаєвська

З 2000 році кафедра художнього моделювання костюма входить до складу факультету дизайну, який очолює провідний науковець, д.т.н., професор Колосніченко М.В. На факультеті відкрито нові напрямки підготовки фахівців в галузі дизайну, що значно посилило його творчий та науковий потенціал, поглибило розвиток нових напрямків арт- та фешн-дизайну.

Кафедра художнього моделювання костюма готує фахівців широкого спектру творчих напрямів, пов'язаних з діяльністю в сфері арт-дизайну: художнє моделювання костюма та трикотажних виробів, дизайн стилю, іміджу та видовищного костюма, дизайн стилю та зачісок, дизайн брендової продукції. Випускники кафедри складають основу індустрії моди України та дизайнерських кафедр багатьох закладів вищої освіти. Серед випускників кафедри такі широко відомі в світі моди та дизайну творчі особистості як Діана Дорожкіна, Тетяна Земскова, Олена Ворожбит, Айна Гассе, Анжела Лисиця, Ірина Каравай, Олена Буреніна, Діана Агаян, Олександр Каневський, народний художник України, майстер художньої вишивки Валерій Малиновський, топ стиліст кіно та телебачення Надія Кудрявцева (викладач кафедри) та інші.

Творчі розробки випускників кафедри художнього моделювання костюма формують сучасну вітчизняну школу дизайну одягу. В останні роки стали відомими не тільки на Україні, а й за кордоном молоді випускники кафедри Юрій Жуйков, Яна Червінська, Жан Грицфельдт, Марія Рева, Ярослава Хоменко, Валерія Шафігулліна, Дмитро Курята, Ядвіга Нетикша, Марія Норець, Анна Харченко, Мар'яна Муравицька.

Досвід роботи кафедри надав можливості визначення концептуальних основ в освіті дизайнерів: значення розвитку культури та творчої освіти в житті суспільства, орієнтування на безперервну художню та інформаційну складову,

взаємозв'язок традиційних засобів навчання та нових експериментальних пошуків, посилення ролі практичної підготовки та реальних зв'язків з організаціями індустрії моди. Надзвичайно актуальними є наукові розробки кафедри під керівництвом д.т.н. професора М.В. Колосніченко, професорів Т.Ф. Кротової, Т.В. Ніколаєвої, О.В. Колосніченко, Н.В. Чупріної.

В творчих розробках кафедри – питання прогнозування моди, стилю та принципів стилеутворення в сучасному арт-дизайні, оптимізація процесів проектування та вдосконалення образної структури костюма, формування авангардних пошуків в системі комплексного дизайн – проектування, принципи розвитку костюмографічної мови та теорії формоутворення костюма. Викладачі та аспіранти кафедри працюють над дослідженнями проблем мистецтвознавства, просторового формоутворення костюма, формування образно-знакової системи проектування, колекцій сучасного одягу на основі вивчення історичного та народного костюма. Цікавими є дослідження в галузі історичного та сучасного досвіду методології дизайну, проблем теорії проектної культури та естетики дизайнерської творчості.

Тематика еволюції фірмового стилю та рекламного графічного дизайну в костюмі включає дослідження, що визначають принципи змістоутворення рекламних образів в костюмі, графіку модних журналів, дизайн пакування та фірмових знаків. Виховання високого професіоналізму та творчої активності створює умови для експериментальних пошуків на всіх стадіях навчального процесу. Творчий та науковий авторитет викладачів кафедри, наявність достатньо розвиненої практичної та методичної бази, дають можливість досягнення значного, в порівнянні з іншими закладами освіти, щорічного конкурсу абітурієнтів, при достатньо високому рівні їх базової підготовки. Формування

оригінального творчого мислення здатне привести до високих результатів в майбутній фаховій підготовці. Прискорення процесів креативізацій сучасного суспільства, скеровує діяльність кафедри художнього моделювання костюма на розвиток досліджень в галузі мистецтвознавства, та теорії дизайну, розвитку новаторських форм художнього проектування, конкурсної та виставкової діяльності, яка активно проводиться під керівництвом викладачів кафедри.

Кафедрою ведуться дослідження з розробки проблем теорії та практики художнього проектування костюма, методологічної бази дизайнерської та мистецтвознавчої освіти. За цей час по кафедрі підготовлено 8 кандидатів наук, більшість з яких працюють на кафедрі та є провідними фахівцями закладів освіти України. Двоє викладачів кафедри захистили дисертації на здобуття наукового ступеня доктора мистецтвознавства (Н.В. Чупріна, О.В. Колосніченко).

За наукову та освітню діяльність в сфері підготовки фахівців з арт-дизайну костюма, кафедра отримала Сертифікат на право здійснення міжнародної освітнянської діяльності в галузі арт-дизайну від Міжнародної Академії університетів «Платон». Завідувачка кафедри художнього моделювання костюма професор Т.В. Ніколаєва нагороджена Почесними відзнаками Міністерства освіти і науки України, а також Почесним знаком «Відмінник освіти». Професори кафедри, доктори мистецтвознавства Н.В. Чупріна та О.В. Колосніченко є Лауреатами Стипендії Кабінету міністрів України. Професор О.В. Колосніченко є Лауреатом Премії Київської організації Національної Спілки художників України «Митець» ім. Платона Білецького.

Поглиблення змісту та тематики досліджень надало можливості вивести випускні роботи магістрів на високий науковий та творчий рівень, підвищити

актуальність та адресність студентських творчих пошуків. Одним з найважливіших напрямків в розвитку креативних засад творчості студентів стало проведення Всеукраїнських та Міжнародних конкурсів: «Печерські каштани» та «Сузір'я каштан», участь у виставках та показах «Kyiv Fashion», «Ukrainian Fashion Week», «Погляд у майбутнє» тощо. За останні роки Гран-прі конкурсу «Погляд у майбутнє», що визначає найбільш креативних молодих дизайнерів України, отримали студенти кафедри М. Норець та А. Харченко, які представляла свої творчі колекції на Українських тижнях моди, в номінації «Нові імена». Студентка Муравицька М. стала однією з переможців Міжнародного конкурсу виробів з хутра REMIX EURASIA та отримала запрошення на творче стажування до Туреччини та Данії. Студентка Ю. Дяченко була нагороджена Гран-прі Міжнародного конкурсу колекцій весільних суконь «Bridel's Dream» Competition (Award Gino Cerruti London). Студентка Харченко А. стала лауреатом Міжнародного конкурсу молодих дизайнерів-стилістів в Китаї (м. Пекін). Організація конкурсів та виставок здійснює безпосередній вплив на рівень креативності підготовки студентів в сфері арт-дизайну костюма та стилю і надає можливості відкрити нові перспективи для творчої роботи, реалізувати дизайнерські проекти на практиці.

Кафедра художнього моделювання костюма здійснює активне міжнародне співробітництво з низкою країн Європи та Азії. На кафедрі підготовлено фахівців для таких країн як Китай, Іран, Болгарія, Грузія, Азербайджан, Казахстан, Білорусь, Молдова, Росія, країн Африки та Латинської Америки.

Активна виставкова та творча діяльність дозволяє забезпечити взаємодію творчої та практичної сфери модної індустрії, ознайомитись з новаторськими ідеями та пошуками в дизайні.

Творчі роботи студентів кафедри, представлені на Міжнародних конкурсах

**Наукові розробки кафедри на основі дослідження
народного та історичного костюмів**

Творчі роботи студентів кафедри, Лауреатів Міжнародних конкурсів «Печерські каштани», 2019 р., REMIX EURASIA, 2018 р.

**Студенти дизайнери КІТУЦ з доцентом Т.І. Ніколаєвою
(м. Цілу, Китай, 2019 р.)**

**Доценти Т.І. Ніколаєва,
А.П. Дубрівна зі
студентами КІТУЦ (м. Цілу,
Китай, 2019 р.)**

Виставка творчих робіт студентів в Музеї моди КНУТД, 2019 рік

Рівень підготовки студентів дає можливість їх участі в багатьох престижних не тільки в Україні, а й у різних країнах світу конкурсах молодих стилістів, в Білорусі, Грузії, Казахстані, Молдові, Польщі, Болгарії, Данії, Італії, Франції, Німеччини, Китаї, де вони отримують найвищі нагороди. Провідними експертами світу моди Київський національний університет технологій та дизайну було визначено одним з найбільш креативних дизайнерських освітніх закладів України з підготовки фахівців з арт та фешн-дизайну.

Вагомий вклад внесли творчі та методичні розробки кафедри художнього

модельювання костюма в розвиток міжнародного освітньо-наукового проекту з підготовки студентів спільно Університетом м. Цілу, Китай. За активну освітню міжнародну діяльність, доцент кафедри Т.І. Ніколаєва нагороджена орденом «Флагман освіти України».

Кількість творчих робіт, що експонуються на виставках, включаючи розробки в галузі графіки, реклами, дизайну костюма, зачісок та аксесуарів, з кожним роком збільшується та досягає більш високого рівня. Зразками комплексної наукової та творчої роботи кафедри стали розробки фірмового одягу для прикордонної та митної служби, залізничного транспорту України, державної фіскальної служби, комунальних служб та медичних установ м. Києва, костюмів для

представницької делегації та волонтерів Євро – 2012 (друга премія на Всеукраїнському конкурсі), історичного туристичного парку «Київська Русь», Національного оркестру народних інструментів України, багатьох творчих ансамблів, кінофільмів та театральних вистав. Кафедра постійно оновлює свої проектні творчі майстерні для розробки колекцій моделей, їх демонстрації, проведення майстер-класів та виставок. Надзвичайно важливим є відкриття в Університеті творчої дизайн-студії з реконструкції костюма та Музею моди, експозиції якого постійно оновлюються та представляються в багатьох музейних комплексах України та за кордоном.

Історія розвитку та творчої діяльності кафедри художнього моделювання костюма, наявність творчо орієнтованих

педагогів, науковців та креативної молоді, гармонійне сполучення методологічних та практичних пошуків, активна конкурсна та виставкова діяльність дають можливість розвитку високого рівня мистецької та практичної діяльності кафедри в сучасних умовах та на перспективу. В складі факультету дизайну кафедра художнього моделювання костюма внесла вагомий вклад у відзначенні КНУТД у 2020 році в переліку 100 найкращих дизайнерських шкіл світу (за версією журналу «GEO WORLD»). Творча освітня та наукова школи підготовки фахівців в галузі арт-дизайну та художнього моделювання костюма будуть розвиватись кафедрою художнього моделювання костюма і надалі, набуваючи на цьому шляху нових сучасних креативних рис, творчих надбань та міжнародного авторитету.

Колосніченко М.В., д.т.н., проф.,
декан факультету дизайну КНУТД
Ніколаєва Т.В., к.т.н., проф.,
завідувач кафедри художнього
моделювання костюма КНУТД